

(Мунозира бо Мирзо Салимпур)

Дар «Маснавии маънавӣ» омадааст: «Эй бародар, барои он ки худро бишноӣ, ки аз кадом чинӣ, хуб хастӣ ё бад, нигоҳ кун, ки чазби чӣ чиз мешавӣ ва ба сӯи кӣ меравӣ ва аз сухбати чӣ касе масрур мегардӣ ва хулоса бингар, ки бо кадом гурӯҳӣ.

Гар ба Хомон моилӣ хомонӣ,

Гар ба Мӯсо моилӣ субхонӣ».

Саг аккос мезанад, ав-ав мекунад, гел мезанад. Ин ҳолати табиӣ саг аст. Бечора Ахбор.комро хоб намебарад. Он рӯз пашша пар зада буд, сенсатсияи вофир буд дар Прага, чехҳо таачҷуб мекарданд, ки дар Тоҷикистон ин қадар пашшаи зӯр будааст. Боду ҳавои тоза дия, меғуфт яке. Дигарӣ сар мечунбонд. Сеюмӣ, ин ҳабарро маҳсули фантазияи муаллиф, узр таҳайюлотӣ ровии арком медонист. Хатто 10 олиму таҳлилгарро пурсиданд, ин пашша ин қадар айёр будааст, ки росте нею чаппа парвоз доштаст. Бинобар ин тамоюлҳои ачибу гариби М.Салимпур, ки ҳоло мотам дорад, як пешниҳод барои сағбозӣ ба ҳайати таҳририи сомонаи «Ахбор.ком», ки уфти бошиддаташ эҳсос мегардад, ироа мешавад.

Сағбозӣ, яке аз анвои дилхушиҳои мардум аст, ки дар гузашта ва холо ҳам роиҷ аст. Гурӯҳи ҷавонон ва ё калонсолон сағҳои бақувватро парвариш карда, онҳоро байни худ ҷанг меандозанд. Маъмулан, сағбозон байни худ шарт мегузоранд,. Шарт чунин аст: агар сағи касе голиб ояд, соҳиби сағи мағлуб бояд барои вай «чизе» бидиҳад.

Навъи дигари сағбозӣ он аст, ки дар гузашта, касе ба сағи худ рафторҳои инсонӣ ва ҳаракатҳои ғайриодиро меомӯзонид, ё ки ба истилоҳи мардумӣ сағро ба ракс медаровард. Сағбоз ин амалҳоро дар майдони бозӣ ё макони ҷамъиятӣ, бештар дар ҷанголи бозорҳо бо сағаш, иҷро мекард.

Ғарз аз муқаддимаи сағбозӣ дар ҷӣ аст, дар бозгӯи қиссаи «Қатъномаи сағ» аст. Сағ ба дод омада, рафтори баъзе ашхоси одамшакро дида, аккос задааст: «Эй мардум! Номи мо сағонро бар сари ватанфурӯшон нагузоред, чун моро кас як луқма нон бидиҳад, ҳаргиз ва ҳеҷ вақт ба он хиёнат нахоҳем кард.

Аммо ҳоинон ҳастанд, ки медонанд, ки Ватан-Модар аст, нангу номус аст, бо вучуди ин боз хиёнат мекунанд. Бо гузоштани номи «сағ» ба ҳоинон хоҳишмандем, моро тавҳин накунад».

Ба мафҳуми хиёнат дар таърихи ҳазорсолаи тоҷик агар тавачҷух намоем, мебинем, ки рӯхоният ва кишри бегонапарвари манфиатҷӯ, зарбаҳои муҳлик бар ваҳдати назари мардум зада, ҳамеша дарвозакушои урдуи аҷнабӣ буданд.

Агар буд сағбоз аз аҳли дард,

Чаро бо сағи ҳеш бозӣ накард?

Барои ин Мирзо Салимпур агар равшанфикр ҳастӣ ва даъвои хизмат ба Ватанро дорӣ саффо аз он гурӯҳаки бадмаоши фирорӣ ҷудо намо. Боқӣ Шумо донед.

Парвизи Мирзо, таҳлилгар